

החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס' 739

בס"ד ערש"ק פר' פנחס י"ט תמוז תשפ"ד

פתגמי קדישין על בין המצרים

פרשת פנחס נקרא ע"פ רוב בבין המצרים, אם נתבונן נראה שאלו הכ"א יום שבין י"ז בתמוז לתשעה באב הם המקור והשורש לכל המועדות של השנה שהם בכללם ג"כ כ"א יום היינו שבת ר"ח ז' ימי פסח חג השבועות שני ימים של ראש השנה, יום הכפורים שמונה ימי חג הסוכות, וסימנך אך טוב לישראל, ואלו כ"א יום שבין המצרים והם השורש להם.

בין המצרים... אי"ה כשנזכר במהרה בימינו לעשות תשובה ומעש"ט לזכך החומר או יתגלה רב טוב הצפון, כי אז נהיה ראויים לכל הברכות וישועות טובות מצד הדין ואז יהיו הכ"א ימים, ימים טובים גדולים ונוראים אשר אין להעריך והם המקור והשורש לכל הכ"א ימים טובים שאנו עושים בזה"ז, ועל כולם יהיה תשעה באב למועד יותר גדול, לכן קוראים פרשת פנחס אשר כל המועדות כתובים בה בימים האלה כי מהם נמשכים כל המועדות, והמשכיל יבין כל זה.

פנחס, שמעתי מהצדיקים רבותינו זצ"ל שבין המצרים מי"ז בתמוז ועד תשעה באב הוא ג"כ כ"א יום הם כנגד כ"א יום שבין ר"ה עד הושענא רבה, אלא שאלו בין המצרים הם בהעלם ואילו הימים מראש השנה עד הושענא רבה הם באיתגליא למשוך בזמנם אורות לכלים כידוע.

ימי בין המצרים המה ימי הרחמים והסליחות וכן כ"א יום שיהפכו ימי הצער והאבל לרחמים ולחסדים כי הצרות שמתהפכין לשמחה כמש"כ (ירמיה ל"א) והפכתי אבלם לששון, וכתיב צום הרביעי וצום החמישי יהיו לששון ולשמחה ולמועדים טובים אכ"ר בב"א.

חודש תמוז שהוא מהחדשים של עשו עוד עתיד להתהפך מרע לטוב ויהיו הצומות לששון ולשמחה, ובזדאי יתחיל המועד י"ז תמוז וימשך עד תשעה באב והימים שבינתיים יהיו כמו חול המועד. (שם משמואל)

בבין המצרים קבעו חז"ל קריאת פרשת תמידין ומוספין לעורר לבות בני ישראל להשתוקק לעבודת בית המקדש ובאמת גם בזמן המקדש היה העיקר התפילה כמו כן עתה בזמנו תפילה מתעורר הארת קדושה לתפלה כמ"ש אשר הלך חשכים בזה"ק בלק (פרשת בלק קצה א) עיי"ש.

תשמרו להקריב לי במועדו (כה, ב) פירוש תשמרו מלשון ואביו שמר את הדבר (בראשית לו, יא) מצפה וממתין שכל היום יהיה טפל והכנה מרוב התשוקה לבוא זמן התמיד, וכן צריך להיות בתפלה שכל היום טפל ועיקר היותו יהיה בשעת התפלה כמ"ש החבר במעלת החסיד וזהו תשמרו להקריב וכו' במועדו, הכנה זו שייכת גם בגלות להיות מצפין לבנין המקדש והקרבות והוא בכלל תשמרו להקריב, ובזו התשוקה יש לנו חלק בקרבות בב"א.

אמר רבי יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל בא אליהו זכור לטוב והמתין לי וגו' ואמר לי בני מה קול שמעת בחורבה זו? ואמרתי לו שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם, ואמר לי חייך לא שעה זו בלבד אומרת כך אלא בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמיא הגדול מבורך הקב"ה מנענע ראשו ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך וכו'.

ביותר בזמן הזה בין המצרים צריך האדם להתגבר כארי לתורה ולתפלה, כי כשהאדם מתעורר עצמו בעת הזאת בתורה ותפלה הוא פועל התקרבות הגאולה יותר מכל השנה, ועל ידי שהאדם מתגבר בעת הזאת בעבודתו הוא מביא את הקב"ה כביכול לידי חרטה, לכן קבעו לנו חז"ל לקרות פרשת פנחס בין המצרים כדי שנקרא פרשיות כל הקרבות לעורר למעלה ענין הקרבות שכולם כאמור. (רבי חיים נחום ליכטנשטיין)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א אולצ'י חג השבועות קהל"צ הובא לזכרם ע"י א.א.

כי גם בשעה שאדם נמצא בחושך אפילה בעומק השאול הוא יכול לצעוק "ממעמקים קראתיך השם" - כמו שיכולתי לקלקל כ"כ הרבה שנים אותו דבר אני יכול לתקן. ולא הוא בלבד, גם אלו שלמדו תורה כל ימיהם גם הם זקוקים אל הרחמים, כי גם זה שלמד תורה כל ימיו אך הלימוד לא היה מתוך ביטול, לימוד כזה אינו מביא אותו אל התכלית, כי מה יש לו מזה שבקיא בש"ס ופוסקים וספרי מוסר והלכות אם כל הלימוד היה מתוך ריקנות ולא היה מיוסד על 'אין מתום בבשרי מפני זעמד'. תורה כזו היא פורחת באויר ולא מביאה אל התכלית.

לכן צריך כל אחד להתעורר, ומתי שהוא מתחיל זה לא מאוחר. אבל לא לדחות למחר, מחר זה דחיה - יש מחר לאחר זמן, רק 'היום אם בקולו תשמעו'. עלינו לדעת שאנו באותה מדריגה של אותם צדיקים שבזכותם אנו קיימים. גם הם נולדו מטיפה סרוחה כמונו, רק העקשנות שלהם היתה כ"כ גדולה שגם בנפילות שלהם הם לא נשברו, להיפך, משם הם הגיעו ל'גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך' עד שהגיעו לביטול הבחירה. הם זכו לצמצום אחר צמצום עד שהגיעו לתוהו ובוהו של ראשית הבריאה שאור וחושך שמשו בכתר אחד, וזכו לראות את יתרון האור מן החושך. כי לעומת החושך הגדול שנפלו אליו הם זכו לחיות תחת כנפי השכינה, והם זכו לשמו של הקב"ה שהאלף הוא י-ה והסוף הוא י-ה.

וכל אחד יכול וצריך להגיע לבחינה זו, שהרי הכלל והפרט היינו הד - "אין בפרט אלא מה

הרי זו קנאה שאין דוגמתה. בושח נוראית, וכאבים שאין כמותם. מי שלא ישיג את האור מעצמו יזדקק לחסדי הצדיק-אמת לקבל ממנו קצת אור כדי להשיג מעט חיות לנשמתו בכדי שהיא תוכל להשאר במצב שיוכל לבוא הגאולה. אוי וי יהיה לנו אם נאלץ להגיע לבחינה הזו, הבושות יהיו נוראות. אלו כאבים איומים. אבל אז יהיה מאוחר מדי. כי הזמן של הבחירה הסתיים אז, והעולם יגיע לתוהו ובוהו. הלא כל האור של ששת ימי בראשית היה "יתרון האור מן החושך", שהחושך בעצמו הוא האור, ואם כן יחזור אז העולם לאותו תוהו ובוהו, והאור והחושך ישמשו בערבוביה.

ז

התכלית שלנו שאנו נתאחד יחד, ולא יהיה שנאת חברים ולא שנאת אחים. על כל אחד להתעלות ולזכור שהאדם אינו חי לנצח - "כי עפר אתה ואל עפר תשוב". וי לו לאדם שהולך מכאן ריקן, עם ה'רבות מחשבות' והדמיונות שהוא התהלך בהם כל הימים. אדם כזה יכול להיות נע ונד בעולם האמת שנים ארוכות וקשות עד שהוא נהיה מגולגל אי שם, (ה' ישמרנו להיכן אפשר להתגלגל). אבל כשאדם מאוחד עם חברים, ואת ה'רבות מחשבות' שלו הוא מביא לתכלית ש'מבשרי אחזה אלוקה' - אף פעם לא מאוחר.

היצה"ר מכניס את האדם לחשכות ומראה לו הכל שחור, ומראה לו שגדולי ישראל היו נשמות מיוחדות, והוא לא יכול להגיע למעשיהם כי הוא נטוע באדמה כמו הר. אבל זו טעות גדולה שכל העולם טועה בה.

שבכלל", הפרט הוא הכלל והכלל הוא הפרט, ולכן הפרט יכול להגיע לכל המדריגות כי יש לו בחובו את הכלל. ואם כן כל אחד יכול להגיע לדרגה של הביטול הזה, ולא להגיד "אני כבר אבוד". אין דבר כזה אבוד בעולם. כל זמן שמלך ישראל וגואלו חי וקיים לא שייך "אבוד".

ומכיון שהוא אין סוף ולא שייך להשיגו, לכן הוא הגביל וצמצם א"ע צמצום אחר צמצום, כדי שאנו נוכל להשיג את האור של ששת ימי בראשית. וזוהי העבודה שעלינו לעבוד בזה העולם, שנשיג לנפשנו צמצום אחר צמצום - זה לעומת זה - עד שנגיע לשלימות הביטול שלא ישאר רק הכח האלקי המהוה אותנו, בבחינת "מה אני בורא אף אתם".

ח

לשם כך עלינו להשיג ש"אין מתום בבשרי מפני זעמך", ומהשבר שלי אני צריך להכיר, שהאויב שלי שונא אותי תכלית שנאה שאין כזו שנאה בעולם - "תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי". ואם כן, נשאלת השאלה, איך יש לי קיום? אם הוא רק 'להשמיד להרוג ולאבד' אותי אז איך אני נושם? וממילא - "אחזה אלוקה", אני מוכרח להאמין ולהשיג שיש משהו שנקרא בעל הרחמים וממנו הקיום שלי. הוא מעביר על מידותיו, וברחמיו על כל מעשיו הוא נותן לי רחמים.

לכן צריך כל אחד לקלוט ולהבין, שה'רבות מחשבות בלב איש' לא ניתנו לו כדי שישבר מזה, רק בכדי שיוגיע אל התכלית, שלא

יצטרך לאכול נהמא דכיסופא מהצדיק אמת. זה יהיה רע ומר, חושך חלקלקות. אין בעולם מרירות כזו, כי אז לא יהיה להיכן לברוח. בעולם הזה יש להיכן לברוח, כמו שדוד המלך אמר: "אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאל הינד, אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים, גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך", אבל שם אין להיכן לנוס. כאן יש רחמים, ושם זה מדבר שממה שאי אפשר לדמיין ולא לצייר במחשבה שום ציור מהשממה ההיא. זה כ"כ מר שאין כמוהו בעולם.

הדרך היחידה להנצל מזה היא שאת ה'רבות מחשבות' הוא יצמצם, ויגיע מהם אל התכלית להכיר ש'אין מתום בבשרי מפני זעמך', והזעם הזה יקשר אותו אל הבורא. כי מתוך היסורים בהכרח יתבונן ויבין: איך אני יכול להחזיק מעמד בכזו שנאה של היצר הרע? ומזה: 'אחזה אלוקה'. למרות שאינני רואה אותו אני משיג מציאותו. כי אם למרות שאני קבור באדמה יש לי קיום וחיות, ויש לי נשימה, זה מעורר אותי להכיר שהרחמים הוא המקיים ומהווה אותי. אין אני יכול לראותו, ולא להבין אותו, ולא לשמוע את קולו, ולא לדעת כלום, בגלל שאין לו גוף ולא דמיון כלל. רק כאשר גם אני מגיע לביטול המציאות שאין לי גוף ולא דמיון כלל, אז אפשר להשיג את מציאותו. כי איך אני מתקיים? ומזה שיש לי קיום - אחזה אלוקה.

המשך יבוא אי"ה

המשך פנינים יקרים

בימי המצרים האדם בבחינת קטנות, אז יכול האדם לראות פחיתות וגריעות עצמו, ובימים אלו ימשיך בחינה זו לכל השנה כמו שמסוכות יש להמשיך שמחה לכל השנה. (רבי פנחס מקורין)

עניני בין המצרים, הדמעות של בין המצרים אינם הלכה בשו"ע אלא במטוי לאיכפתיות, זה כל כך עמוק, פנחס קם ואמר איכפת לי על ידי כך החזיר הכל בחזרה לכן פנחס הוא אליהו הנביא אשר יבשר בשורות טובות והוא דוגמא ליהודי אחד שאיכפת לו על כבוד שמים מאז ועד ימינו. (הרב פינקוס זצ"ל)

הלכות בין המצרים, מקובלני כי בימי בין המצרים נכון ללמוד הלכות מועדות כי על ידי למוד ההלכות מסתלק העלם ויוצאת שוב לאורה הארת ג' הימים הטובים והמועדות. (ארץ צבי)

י"ז תמוז טוב לזכרון כי על שנשתברו הלוחות באה השכחה מחמת הגברת הקליפות, והנה כמו שניתנה ביום זה שכחה כך מי שיש לו מח בקדקדו יחזור אליו הזכרון כראוי. (אמרי פנחס)

כל מי שרודף להמליך את השי"ת יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו בשעה שהמלך קרוב לכל קוראיו הנמשל הרשות ניתנת לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם, ולבקש המלכת הבורא, והוא עונה אליהם.

(המגיד ממזריטש)

משל למה הדבר דומה, מלך נשבה למרחקים, אחד מאוהביו עלה בכחו להתחזות למלך וכשראהו במצוקתו בכה בכי מר ושמח שמחה גדולה, עצם זה שעלה בידו לראות את המלך גרם לאהבו שמחה גדולה אך בראותו במצוקתו ובחרדת לבבו בכה בכיה גדולה ולא נח עד שהמלך השיג את שחרורו. (רבי שמעלקא מניקלשבורג)

זהירות ממרה שחורה, החוזה מלובלין היה מקפיד כל ימיו לא לישן על מיטה שאדם זר ישן עליה פעם, באחד הפעמים הגיע החוזה אצל מארח ירא שמים שדאג להכין מיטה חדשה ובכ"ז החוזה הרגיש דקירות היוצא מהמיטה, המארח תמה הרי המטה נעשה מתחילה ועד סופו על ידי יהודי ירא שמים ושום נכרא עדיין לא ישן עליה ומה הסיבה לדקירות אלו השיב החוזה שהמטה מלאה מרה שחורה, לאחר מכן התברר שהאומן היה שקוע בעצבות בהשפעת העצבות שבימי המצרים עצבות זו נתפס כמדקרות חרב... (נפלאות הרבי)

בין המצרים: מאמר חז"ל (ראש-השנה יח) כתיב מי כה' אלקינו בכל קראנו אליו וכתיב דרשו ה' בהמצאו, כאן בצבור כאן ביחיד. על דרך זה יש לפרש הענין מה שבגלות ראשון נתגלה קצם שהיו ג' עוונות ע"ז ג"ע ושפ"ד, ונגאלו אחר שבעים שנה, שכן היות ואז לא היה פגם שנאת חנם והיו בבחינת צבור ביחד לא נתרקה שכינה מהם, וזכו לגאולה, משא"כ בבית שני שהפגם היה בשנאת חנם והיו פרודים זה מזה בבחינת יחידים לכך נתרקה שכינה מהם.

כל רודפיה השיגוה בין המצרים (איכה א) פירוש כל 'רודפי י-ה' השיגוה בין המצרים כי הבורא יוצא לעזר ולסעד לנו כמו שכתוב (שמות ג') אהיה אשר אהיה, 'אהיה' גימטריה כ"א, אלו כ"א יום שבין המצרים אהיה עמם בעזרתם. (המגיד מקוניץ)

אלה מסעי בני ישראל (ל"ג, א') לכל המסעות עד שיגאלו גאולה שלמה ואיתא גלו לבבל שכינה עמהם שנאמר עמו אנכי בצרה לעזור להם שיוכלו להתקיים. וזה הרמז גם כן על ימי בין המצרים. ואיתא בגמרא תלמיד שגלה מגלין רבו עמו שנאמר עמו אנכי בצרה מכח השכינתא בגלותא. (בית ישראל)

ושמתי לך מקום (שמות כא, יג) איתא בשפת אמת בשם החידושי הרי"ם על ענין חוטא שצריך לידע שאין לו מקום רק שהשי"ת נותן לו מקום לשוב וזה הרמז ושמתי לך מקום לבעלי תשובה ערי מקלט וכו'. הרמז של ערי מקלט לכל אחד מישראל שיוכל להתקיים בגלות ולתקן את כל אשר עליו ולמצא מקומו.

(בית ישראל)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

פקס: 02 - 5829688 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

